

LUND UNIVERSITY

En domstolspedagogisk ansats

Dahlstrand, Karl

2017

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Dahlstrand, K. (2017). *En domstolspedagogisk ansats*. 99-99. Abstract från Filosofidagarna i Uppsala , Uppsala, Sverige.

Total number of authors:

1

Creative Commons License:

Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

En domstolspedagogisk ansats

Wittgensteins (1953) privatspråksargument utmanar förståelsen vad det innebär att korrekt följa regler. Paradoxen är att det inte verkar finnas någon möjlighet att logiskt hävda att en förklaring av en regel kan binda framtida tillämpningar. Argumentet utmanar regelförståelsen. Enligt Wittgenstein är regelföljande en praxis och inget som utgår från tolkningar. Kripke (1982) menar att praxis inte kan vara den enskildes regelförståelse utan praxis är en social praktik – då kan regeltillämpningen bedömas vara i enlighet med vad det innebär att följa regeln. Frågan om den språkliga tillämpningen har mening och betydelse avgörs av språkanvändningen som social praxis. Wittgenstein visar således att rättfärdigandet av olika påståenden är relativ och situationsbunden (Svensson, 1992). Efter den språkliga vändningen (Rorty, 1967) beskrivs rätten ibland som språkspel där reglerna rör språkanvändningen och dess funktion för mening inom en praktik (MacCormick, 1981; Cotterrell, 1989; Harris, 1997; Galligan, 2007). Enligt Wittgenstein följer språkets betydelse av användningen i ett sammanhang, Wittgenstein använder ordet "livsform" (jmf Husserls livsvärld). Då Wittgenstein ser språket som en form av regelföljande har beskrivningen fått rättsteoretisk betydelse (Aarnio, 1978; Aarnio 1987; Hart 1997; Coleman 2001). Det finns regelskeptiska uppfattningar som menar att en regel inte kan ange den korrekta tillämpningen (Hart, 1997). Rättsliga utsagor i en domstol har vidare performativ karaktär; de är inte deskriptiva enligt den traditionella referentiella meningsteorin (Hart, 1949). Traditionellt sett är juridik en regelstyrd verksamhet där distinktionen mellan sakfrågor och rättsfrågor möjliggörs genom en syn på språket som avbildande. Men när någon t ex döms för ett brott beskrivs inget faktum bortom rättsprocessen och ingen slutsats följer på de fakta som bevisats utan processen är ett handlande under vissa omständigheter. Om rättsprocessen är ett språkspel, med otydliga gränser mellan vardagsbetydelser och den juridiska professionens språkliga praktik (som kan liknas vid en familjelikheter mellan domstolsspråket och parternas språkbruk) uppkommer frågan vilken mening och betydelse processen har, hur detta avgörs och av vem. Regler förstås från insidan (Hart, 1997) och av spelarna som förstår spelets idé (Hydén, 1985). Det finns därför ett kunskapsintresse att relatera parternas uppfattningar om processen, utifrån ett betydelse- och meningsperspektiv, för att relatera resultatet till frågor om rättens sociala funktioner att klandra, verka konfliktlösande, prevention, upprättelse etc. Utifrån Wittgenstein kan frågan ställas om parterna i rättsprocessen delar de grammatiska språkreglerna rörande korrekt språkbruk som domstolsspråket följer. Dessa frågor aktualiseras särskilt när de allmänna domstolarna möter parter som lever i en livsform som tydligt skiljer sig från rättens.

Fil. dr. Karl Dahlstrand